

Oznámení o realizaci mezinárodního odborného projektu MilkCheck k iniciaci řešení aktuálních výzev mlékařství ve střední Evropě.

SÍŤ MILKCHECK

Změna klimatu je široce uváděna jako hnací síla rostoucích obav o bezpečnost potravin. Očekává se, že bude mít dopad např. na přítomnost mykotoxinů (aflatoxinu M1 v mléce) v potravinách, které se vyznačují vysokou toxicitou. Změna klimatu je často uváděna také jako důvod rostoucího počtu případů infekce *Prototheca* v zemích střední a východní Evropy, které lze detekovat pouze ze syrového mléka, a protože v současné době neexistuje žádná léčba mastitidy způsobené *Prototheca* spp., infikované krávy jsou ze stáda vyřazovány, což způsobuje zemědělcům ekonomické ztráty.

V uplynulém desetiletí se v syrovém mléce vyskytovalo stále více případů kontaminace aflatoxinem M1 a infekce *Prototheca*, což ohrožovalo hospodářská zvířata chovatelů mléčného skotu a především bezpečnost mléčných potravin. Je to znepokojivá záležitost, která vyžaduje opatření. V současné době není analýza aflatoxinu M1 ani *Prototheca* zahrnuta do laboratorních protokolů pro testování syrového mléka. Spotřebitelé musí mít jistotu, že kupují bezpečné potraviny, které jsou kontrolovány národními orgány. Problémy se v zemích V4 liší a je třeba je prodiskutovat a odpovídajícím způsobem naplánovat společná výzkumná a regulační opatření.

V roce 2025 vytvořily výzkumné ústavy v mlékárenském průmyslu ze zemí Visegrádské čtyřky – České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska – makroregionální síť, která má identifikovat a reflektovat tyto výzvy mlékárenského průmyslu. Strukturovaný sběr dat, společná databáze a analýza, srovnání stávajících laboratorních protokolů a metod pomáhají určit směr budoucího výzkumu v mlékárenském průmyslu a začlenit potenciální nové jevy do regulačního rámce.

Více informací o projektu MILKCHECK: <https://www.milkcheck.mtki.hu/>

ZMĚNA KLIMATU, AFLATOXIN

Změna klimatu vyvolává obavy bez hranic a představuje výzvy, které by měly být řešeny ve spolupráci mezi vládními institucemi, vědeckou komunitou a také občany. Mykotoxiny a rostoucí počet patogenních infekcí patří mezi nejvýznamnější rizika pro bezpečnost potravin kvůli vysoké toxicitě a souvisejícím účinkům na zdraví. Je důležité shromáždit všechny relevantní informace na makroregionální úrovni, aby se zvýšilo povědomí o dopadu změny klimatu na kontaminaci mykotoxiny v potravinách. Důraz by měl být kladen na detekci ze surovin potravinářského průmyslu, čímž by se chránili jak zemědělci, tak i koneční spotřebitelé. V uplynulém desetiletí se ve zvýšeném počtu vyskytovaly případy kontaminace aflatoxinem M1 v syrovém mléce, což ohrožovalo příjmy chovatelů mléčného skotu a především bezpečnost mléčných potravin. V současné době není analýza aflatoxinu M1 zahrnuta do laboratorních protokolů pro testování syrového mléka. Spotřebitelé musí mít jistotu, že kupují bezpečné potraviny, které jsou kontrolovány národními orgány. Výzvy se v zemích Visegrádské skupiny

liší a měly by být projednány a odpovídajícím způsobem naplánovány společné výzkumné a regulační opatření.

Projekt MILKCHECK (ID 22430015), podporovaný Mezinárodním Visegrádským fondem, se zabývá preventivními a povinnými vyšetřeními k detekci a kvantifikaci přítomnosti aflatoxinů v potravinách a identifikuje nové laboratorní protokoly k prevenci expozice lidí v potravě.

Více informací o projektu MILKCHECK a výzkumných projektech a výsledcích v oblasti aflatoxinů v zemích V4: <https://www.milkcheck.mtki.hu/>

PROTOTHECA

V současné době není analýza výskytu Prototheca zahrnuta do laboratorních protokolů pro testování syrového mléka. Problémy se v zemích V4 liší a měly by být projednány a odpovídajícím způsobem naplánovány společné výzkumné a regulační opatření.

Změna klimatu je často uváděna jako důvod rostoucího počtu případů infekce Prototheca v zemích střední a východní Evropy, které lze detekovat pouze ze syrového mléka. Vzhledem k tomu, že v současné době neexistuje žádná léčba mastitidy způsobené Prototheca spp., jsou infikovaná zvířata ze stáda vyřazována, což způsobuje farmářům ekonomické ztráty.

Zvládání této infekce je náročné kvůli její perzistenci v prostředí a obtížnosti její účinné léčby. Vzhledem k tomu, že počet infekcí v Maďarsku v posledních letech vzrostl, vyvinul Maďarský výzkumný ústav mlékárenského průmyslu testovací metodu pro identifikaci případů Prototheca a průběžně spolupracuje s příslušnými orgány v procesu monitorování, který je spíše ad hoc než pravidelný. Byly hlášeny také případy infekce z Česka a Slovenska a čísla vykazují v obou zemích rostoucí tendenci, a stejně jako v Maďarsku by mělo být monitorování pravidelnější. V Polsku dosud nebyly případy infekce Prototheca identifikovány, vědci však varují, že s ohledem na klimatické změny je to jen otázka času. V rámci mezinárodního projektu MILKCHECK (ID 22430015) podporovaného Mezinárodním visegrádským fondem budou shromážděna data ze zemí Visegrádské čtyřky a zjištění budou shrnuta ve výzkumné zprávě. Zpráva bude sloužit jako základ pro další vědecké publikace, nicméně z výsledků výzkumu budou mít prospěch i zemědělci a veterináři, kteří získají komplexní obraz a spolehlivé informace o situaci.

Více informací o projektu MILKCHECK a výzkumu případů infekce Prototheca v zemích Visegrádské čtyřky: <https://www.milkcheck.mtki.hu/>

Projekt MILKCHECK (ID projektu Visegrádského fondu 22430015) je spolufinancován vládami Česka, Maďarska, Polska a Slovenska prostřednictvím Visegrádských grantů z mezinárodního Visegrádského fondu.